

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.
Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

Lepkość kinematyczna w 40°C [mm ² /s]:	< 2
Właściwości wybuchowe:	Zgodnie z kolumną 2 aneksu VII do REACH badanie nie musi być przeprowadzane, ponieważ w cząsteczce nie ma grup chemicznych związanych z właściwościami wybuchowymi
Właściwości utleniające:	Zgodnie z kolumną 2 aneksu VII do REACH badanie nie musi być przeprowadzane, ponieważ na podstawie struktury chemicznej substancji nie wchodzi ona w reakcje egzotermiczne z materiałami łatwopalnymi.

9.2 Inne informacje: brak danych

Sekcja 10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ

- 10.1 **Reaktywność:** W warunkach użytkowania nie wykazuje zwiększonej reaktywności.
- 10.2 **Stabilność chemiczna:** W zalecanych warunkach produkt stabilny.
- 10.3 **Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji:** Produkt w warunkach użytkowania nie powoduje niebezpiecznych reakcji chemicznych.
- 10.4 **Warunki, których należy unikać:** W warunkach atmosfery wybuchowej unikać źródeł zapłonu i działania ciepła.
- 10.5 **Materiały niezgodne:** Unikać kontaktu z silnymi utleniaczami.
- 10.6 **Niebezpieczne produkty rozkładu:** W wysokich temperaturach może następować rozkład termiczny substancji będących składnikami produktu; charakterystyka powstałych produktów będzie zależała od warunków rozkładu. Mogą wydzielać się gazy i opary: tlenki węgla, siarki, azotu, siarkowodór oraz węglowodory.

Sekcja 11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE

11.1.1 Informacje dotyczące skutków ekologicznych:

11.2.1 Substancje

11.3.1 Mieszaniny

a) **Toksyczność ostra:**

Dane dla substancji, o których mowa w sekcji 3.2:

LD₅₀ szczur, droga pokarmowa: > 5000 mg/kg

LC₅₀ szczur, droga oddechowa: > 5280 mg/m³

LD₅₀ królik, przez skórę: > 2000 mg/kg

Na podstawie oceny wszystkich danych toksyczności ostrej omówionych powyżej, produkt nie spełnia kryteriów klasyfikacji toksyczności ostrej drogą doustną, przez wdychanie lub przez skórę.

b) **Działanie żrące/drażniące**

Produkt jest drażniący dla skóry królików, po 24 i 72 godzinach odnotowano maksymalne wyniki na poziomie: rumień 4, obrzęk 4 (OECD 404).

c) **Poważne uszkodzenia oczu/działanie drażniące na oczy**

Produkt nie spełnia kryteriów klasyfikacji jako drażniący na oczy, chociaż kontakt z produktem może skutkować podrażnieniem oczu (OECD TG 405).

d) **Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę**

Produkt nie spełnia kryteriów klasyfikacji jako uczulający.

e) **Działanie mutagenne na komórki rozrodcze**

Wyniki badań in-vivo i in-vitro wskazują, że produkt nie jest mutageny (OECD 475, 478).

f) **Rakotwórczość**

Badania wskazują, że produkt nie jest kancerogeny, ale w wyniku chronicznego kontaktu ze skórą może prowadzić do powstawania nowotworów w wyniku cyklicznych podrażnień, uszkodzeń i regeneracji skóry.

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.
Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

- g) Szkodliwe działanie na rozrodczość
Wszystkie badania na zwierzętach wskazują, iż produkt nie działa szkodliwie na rozrodczość (OECD 414).
- h) Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe
Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
- i) Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane
Produkt nie spełnia kryteriów klasyfikacji jako działający toksycznie na narządy docelowe – narażenie powtarzalne (OECD 410, 412, 413).
- j) Zagrożenie spowodowane aspiracją
Produkt powoduje zagrożenie aspiracją - połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.

Sekcja 12. INFORMACJE EKOLOGICZNE

12.1 Toksyczność:

Dane dla substancji, o których mowa w sekcji 3.2:

LL ₅₀ <i>Oncorhynchus mykiss</i>	2 - 5 mg/l (96h)
EL ₅₀ <i>Daphnia magna</i>	1,4 mg/l (48h)
EL ₅₀ <i>Raphidocelis subcapitata</i>	1 - 3 mg/l (72h)

Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu:

Na podstawie badań oraz znanych właściwości węglowodorów w przedziale węgla od C9 do C16 uznano, iż produkt nie jest łatwo biodegradowalny, ale w związku z tym, iż jest degradowany przez mikroorganizmy uważa się, że jest biodegradowalny z natury.

12.3 Zdolność do bioakumulacji:

Głównym składnikiem są substancje UVCB, o których mowa w sekcji 3.2. Standardowe metody badania bioakumulacji dedykowane są substancjom jednoskładnikowym i nie są odpowiednie dla substancji UVCB. Bioakumulację przebadano dla reprezentatywnych węglowodorów metodą modelową. Przewidywane BCF dla węglowodorów są na ogół przeszacowane, gdyż modele nie uwzględniają ilościowej biotransformacji.

12.4 Mobilność w glebie:

Produkt gromadzi się na powierzchni wody i w przypadku jego dużych ilości następuje zmniejszenie transferu tlenu do wody. Niższe węglowodory alifatyczne i aromatyczne przechodzą głównie do powietrza. Pozostałe węglowodory wraz ze wzrostem masy cząsteczkowej przenikają w głąb ziemi lub sedymentują w wodzie. Gleba może ulec zbryleniu, przez co zmianie ulegną jej właściwości fizykochemiczne i biologiczne. Może nastąpić obumieranie organizmów zasiedlających powierzchniowe warstwy gleby i wymieranie roślin.

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB:

Ocena struktury reprezentatywnych węglowodorów wskazuje, że pewne struktury spełniają kryteria i są trwale (P) lub bardzo trwale (vP).

Ocena struktury reprezentatywnych węglowodorów wskazuje, że żadne ze struktur nie spełniają kryteriów bardzo bioakumulacyjnych (vB), ale niektóre spełniają kryteria bioakumulacji (B).

Dla reprezentatywnych węglowodorów, które spełniały powyższe kryteria przeprowadzono badania pod kątem toksyczności. Żadna ze struktur związanych z produktami z ropy naftowej nie spełnia kryteriów toksyczności. Jedyny wyjątek stanowi antracen, który uznany jest za substancję PBT.

W związku, z tym iż antracen jest obecny (jeśli jest) w ilości < 0,1% substancja nie jest uznana za PBT ani vPvB.

12.6 Inne szkodliwe skutki działania:

Produkt nie zawiera substancji niebezpiecznych dla warstwy ozonowej.

Sekcja 13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

Uwaga! Resztki produktu w pustych nieczyszczonych opakowaniach mogą stwarzać zagrożenie wybuchowe i pożarowe.

Nie wolno spawać, grzać, ciąć lub wiercić zbiorników lub opakowań metalowych z produktem lub po produkcji.

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.

Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

Sekcja 1. IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI/MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

1.1 Identyfikator produktu:

Nazwa: **Paliwo lotnicze Jet A-1**
Paliwo lotnicze F-34
Paliwo lotnicze F-35

Dane identyfikacyjne substancji decydujących o klasyfikacji mieszaniny:

Nazwa z wykazu: *Frakcja naftowa odsiarczona (ropa naftowa); Frakcja naftowa - niespecyfikowana*

Nr indeksowy: 649-427-00-X

Nr WE: 294-799-5

Nazwa z wykazu: *Frakcja naftowa hydroodsiarczona (ropa naftowa); Frakcja naftowa - niespecyfikowana*

Nr indeksowy: 649-423-00-8

Nr WE: 265-184-9

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane:

1.2.1 Zastosowania zidentyfikowane: komponent paliw

1.2.2 Zastosowania odradzane: brak

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki:

Grupa LOTOS S.A., 80-718 Gdańsk, ul. Elbląska 135

tel.: 058-308-84-06, fax: 058-308-84-09

reach@grupalotos.pl

www.lotos.pl

1.4 Numer telefonu alarmowego:

LOTOS Straż i Zakładowy Punkt Alarmowy: 058-308-81-99; 058-308-81-09 *czynne całą dobę*

Sekcja 2. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny:

Klasyfikacja zgodna z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP]:

Asp. Tox. 1   H304   Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią

W związku z Notą H na podstawie badań oraz danych literaturowych (sekcja 16 poz.[1-4]) produkt zaklasyfikowano jako:

Flam. Liquid 3;   H226   Łatwopalna ciecz i pary

Skin Irrit. 2;   H315   Działa drażniąco na skórę

STOT Single Exp. 3   H336   Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy

Aquatic Chronic 2   H411   Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki

2.2 Elementy oznakowania:

Oznakowanie zgodne z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP]:

Niebezpieczeństwo

H226   Łatwopalna ciecz i pary

H304   Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią

H315   Działa drażniąco na skórę

H336   Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy

H411   Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.

Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

- P102 Chronić przed dziećmi
- P210 Przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskrzenia/otwartego ognia/gorących powierzchni. Palenie wzbronione.
- P280 Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy
- P301+P310 W PRZYPADKU POŁKNIECIA: Natychmiast skontaktuj się z OŚRODKIEM ZATRUĆ lub lekarzem
- P331 NIE wywoływać wymiotów
- P501 Zawartość/pojemnik usuwać do miejsca składowania odpadów

2.3 Inne

Mieszanina nie spełnia kryteriów PBT ani vPvB.

Podczas stosowania urządzeń wysokociśnieniowych może dojść do wstrzyknięcia przezskórnego. Rozlanie substancji powoduje powstawanie śliskich powierzchni

Sekcja 3. SKŁAD / INFORMACJA O SKŁADNIKACH

3.1 Substancje: Nie dotyczy

3.2 Mieszaniny:

Numer			Stężenie [%m/m]	Nazwa substancji	Klasyfikacja substancji zgodnie z Rozp. nr 1272/2008
rejestracji	CAS	WE			
01-2119502385-46-0006	91770-15-9	294-799-5	Do 100	<i>Frakcja naftowa odsiarczona (ropa naftowa); Frakcja naftowa - niespecyfikowana</i>	Asp. Tox. 1; H304 Flam. Liquid 3; H226 Skin Irrit. 2; H315 STOT Single Exp. 3; H336 Aquatic Chronic 2; H411
01-2119462828-25-0042	64742-81-0	265-184-9	Do 90	<i>Frakcja naftowa hydrodsiarczona (ropa naftowa); Frakcja naftowa - niespecyfikowana</i>	Asp. Tox. 1; H304 Flam. Liquid 3; H226 Skin Irrit. 2; H315 STOT Single Exp. 3; H336 Aquatic Chronic 2; H411

Sekcja 4. ŚRODKI PIERWSZEJ POMOCY

4.1 Opis środków pierwszej pomocy:

Przez drogi oddechowe:

Objawy: wdychanie oparów może wywoływać bóle głowy, nudności, wymioty oraz zmiany stanu świadomości.

W przypadku utrudnionego oddychania przenieść poszkodowanego na świeże powietrze i pozwolić odpocząć w pozycji ułatwiającej oddychanie.

Wdychanie jest mało prawdopodobne ze względu na niskie ciśnienie oparów substancji w temperaturze otoczenia. Narażenie na działanie oparów może jednak wystąpić w przypadku obsługi substancji w wysokich temperaturach i w warunkach niedostatecznej wentylacji.

Jeśli poszkodowany jest nieprzytomny i:

- nie oddycha - Upewnić się, czy nie ma przeszkód w oddychaniu i zapewnić sztuczne oddychanie w wykonaniu przeszkolonego personelu. W razie konieczności wykonać masaż serca i uzyskać pomoc medyczną.
- oddycha - Umieścić poszkodowanego w pozycji bezpiecznej. W razie potrzeby podać tlen.

Zwrócić się do lekarza, jeśli poszkodowany odczuwa zmieniony stan świadomości lub gdy objawy nie ustępują.

W przypadku kontaktu ze skórą:

Objawy: zaczerwienienie, podrażnienie.

Zdjąć skażoną odzież oraz obuwie i pozbyć się ich w sposób bezpieczny. Umyć skażoną część ciała wodą z mydłem.

W przypadku wystąpienia i utrzymywania się podrażnienia, obrzmienia lub zaczerwienienia skóry zwrócić się do lekarza.

Podczas stosowania urządzeń wysokociśnieniowych może dojść do wstrzyknięcia przezskórnego. W przypadku obrażeń spowodowanych wysokim ciśnieniem niezwłocznie zwrócić się o pomoc medyczną. Nie czekać na pogłębienie się objawów.

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.

Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

Lekkie poparzenia należy schłodzić: Trzymać poparzoną część ciała pod strumieniem zimnej wody przez przynajmniej pięć minut lub do momentu zelżenia bólu. Koniecznie zapobiec hipotermii.

Po dostaniu się do oczu:

Objawy: nieznaczne podrażnienie.

Ostrożnie przepłukiwać wodą przez kilka minut. Jeśli to możliwe i łatwe do wykonania, wyjąć uszkodzonymu soczewki kontaktowe. Kontynuować płukanie. W przypadku wystąpienia i utrzymywania się podrażnienia, niewyraźnego widzenia lub obrzęku, należy zwrócić się do specjalisty.

Spożycie / aspiracja:

Objawy: spodziewana niewielka liczba lub brak objawów. Mogą ewentualnie pojawić się nudności i biegunka.

Spożycie (połknięcie) tego materiału może spowodować zmiany stanu świadomości i utratę koordynacji ruchowej. W przypadku połknięcia, należy zawsze przyjąć, że doszło do wdychania. Zwrócić się o pomoc do lekarza specjalisty lub skierować uszkodzonego do szpitala. Nie czekać na pogłębienie się objawów.

Nie prowokować wymiotów, ponieważ zachodzi ryzyko zachłyśnięcia.

Nie podawać nic doustnie osobie nieprzytomnej.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia:

Produkt nie jest zaklasyfikowany jako drażniący na drogi oddechowe, choć niskie stężenia par mogą powodować lekkie podrażnienie dróg oddechowych.

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z uszkodzonym:

W każdym z wyżej podanych przypadków postępowania, gdy zaburzenia nie ustępują, należy natychmiast wezwać lekarza lub odwieźć uszkodzonego do szpitala, pokazać opakowanie produktu lub etykietę.

Sekcja 5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

5.1 Środki gaśnicze:

Odpowiednie środki gaśnicze:

Piana (tylko odpowiednio przeszkolony personel), mgła wodna (tylko odpowiednio przeszkolony personel), suchy proszek chemiczny, dwutlenek węgla, inne gazy obojętne (zgodnie z przepisami), piasek lub ziemia.

Niewłaściwe środki gaśnicze:

Nie stosować strumieni bezpośrednich na palący się produkt. Należy zapobiegać jednoczesnemu stosowaniu piany i wody na tej samej powierzchni, ponieważ woda niszczy pianę.

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną:

Produkty spalania: Spalanie niepełne często powoduje powstawanie złożonej mieszanki cząstek stałych i ciekłych unoszących się w powietrzu oraz gazów, w tym tlenu węgla.

5.3 Informacje dla straży pożarnej:

W przypadku rozległego pożaru lub pożaru w miejscach ograniczonych czy też słabo wentylowanych, należy stosować pełną ognioodporną odzież ochronną oraz autonomiczny aparat oddechowy z maską pełną działający na zasadzie nadciśnienia.

Sekcja 6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych:

Informacje ogólne

Powstrzymać lub opanować wyciek u źródła, jeśli jest to bezpieczne. Unikać bezpośredniego zetknięcia z produktem. Stać pod wiatr. W przypadku znacznego wycieku należy powiadomić mieszkańców terenów położonych z wiatrem.

Utrzymywać personel nieuczestniczący w akcji z dala od terenu wycieku. Zaalarmować personel ratowniczy. Z wyjątkiem niewielkich wycieków, jeśli to możliwe, wykonalność wszelkich czynności należy każdorazowo poddawać ocenie i opinii odpowiednio przeszkolonej i kompetentnej osoby kierującej akcją ratowniczą.

Jeśli jest to bezpieczne, wyeliminować wszystkie źródła zapłonu (np. elektryczność, iskry, ogień, pochodnie).

W razie konieczności należy powiadomić odpowiednie władze zgodnie ze stosownymi przepisami.

6.1.1 Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy:

Małe wycieki: zwykle odpowiednia jest standardowa antystatyczna odzież robocza. Duże wycieki: pełen kombinezon z antystatycznego materiału odpornego na czynniki chemiczne w razie konieczności termoodporne i z izolacją cieplną

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.
Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

Rękawice robocze zapewniające skuteczne zabezpieczenie przed czynnikami chemicznymi, szczególnie węglowodorami aromatycznymi. Uwaga: rękawice wykonane z poliocetanu winylu nie są wodoszczelne, dlatego nie nadają się do zastosowania w nagłych wypadkach.

Rękawice powinny być termoodporne i izolowane termicznie, jeśli możliwe lub spodziewane jest zetknięcie się z gorącym produktem.

Kask roboczy. Antystatyczne, antypoślizgowe obuwie ochronne (długie lub krótkie) w razie konieczności termoodporne.

Okulary ochronne lub osłona twarzy, jeśli możliwe lub spodziewane jest zachłapanie oczu lub inne zetknięcie z nimi.

Ochrona dróg oddechowych: W zależności od ilości rozlanej substancji oraz szacowanego zakresu narażenia można zastosować półmaskę lub pełną maskę oddechową z połączonymi filtrami przeciwpyłowymi/filtrami oparów substancji organicznych albo autonomiczny aparat oddechowy. Jeśli nie można w pełni ocenić sytuacji lub jeśli istnieje zagrożenie niedoborem tlenu, należy stosować wyłącznie autonomiczny aparat oddechowy.

6.1.2 Dla osób udzielających pomocy:

Małe wycieki: zwykle odpowiednia jest standardowa antystatyczna odzież robocza. Duże wycieki: pełen kombinezon z antystatycznego materiału odpornego na czynniki chemiczne w razie konieczności termoodporne i z izolacją cieplną.

Rękawice robocze zapewniające skuteczne zabezpieczenie przed czynnikami chemicznymi, szczególnie węglowodorami aromatycznymi. Uwaga: rękawice wykonane z poliocetanu winylu nie są wodoszczelne, dlatego nie nadają się do zastosowania w nagłych wypadkach.

Kask roboczy. Antystatyczne, antypoślizgowe obuwie ochronne (długie lub krótkie) w razie konieczności termoodporne.

Okulary ochronne lub osłona twarzy, jeśli możliwe lub spodziewane jest zachłapanie oczu lub inne zetknięcie z nimi.

Ochrona dróg oddechowych: W zależności od ilości rozlanej substancji oraz szacowanego zakresu narażenia można zastosować półmaskę lub pełną maskę oddechową z połączonymi filtrami przeciwpyłowymi/filtrami oparów substancji organicznych albo autonomiczny aparat oddechowy. Jeśli nie można w pełni ocenić sytuacji lub jeśli istnieje zagrożenie niedoborem tlenu, należy stosować wyłącznie autonomiczny aparat oddechowy.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:

Zapobiec przedostaniu się produktu do kanałów ściekowych, rzek i innych zbiorników wodnych.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:

6.3.1 Zalecenia dotyczące zapobiegania rozprzestrzenianiu się wycieku:

W razie konieczności otoczyć produkt wałem ochronnym z suchej ziemi, piasku lub innego materiału niepalnego.

Znaczne wycieki można ostrożnie pokryć pianą (o ile jest dostępna), aby ograniczyć ryzyko pożaru. Nie stosować strumieni bezpośrednich. Zapewnić skuteczną wentylację wewnątrz budynków lub w przestrzeniach zamkniętych. Zebrać niezwiązany produkt dostępnymi środkami.

W przypadku niewielkich wycieków do wód zamkniętych (tj. w portach), zabezpieczyć produkt za pomocą pływających zapór lub innego wyposażenia. Zebrać rozlany produkt za pomocą specjalnych pływających absorbentów. O ile to możliwe, należy opanować duże wycieki na wodach otwartych za pomocą barier pływających lub innych środków mechanicznych. Jeśli to niemożliwe, należy kontrolować rozprzestrzenianie się wycieku i zebrać produkt za pomocą szumowania lub innymi stosownymi środkami mechanicznymi.

Duże wycieki należy opanować na wodach otwartych za pomocą barier pływających lub innych środków mechanicznych tylko wtedy, gdy jest to niezbędne i można uniknąć ryzyka eksplozji, w innych przypadkach kontrolować wyciek i pozostałość substancji odparować w sposób naturalny. Zastosowanie środków dyspergujących powinien zalecić specjalista i (jeżeli to konieczne) działanie to powinny zatwierdzić władze lokalne.

6.3.2 Zalecenia dotyczące likwidacji wycieku:

W przypadku skażenia gleby należy usunąć skażoną warstwę i poddać uzdatnieniu zgodnie z przepisami miejscowymi. Zebrać odzyskany produkt i inne materiały do odpowiednich zbiorników lub pojemników w celu odzysku lub pozbycia się w bezpieczny sposób.

6.3.3 Informacje na temat niewłaściwych metod zapobiegania rozprzestrzenianiu się skażenia: nie określono.

6.4 Odniesienia do innych sekcji:

Uzupełniające informacje oraz środki ochrony indywidualnej oraz parametry dotyczące kontroli przedstawiono w sekcji 8.

Informacje na temat usuwania odpadów znajdują się w sekcji 13.

Sekcja 7. POSTĘPOWANIE Z SUBSTANCJAMI I MIESZANINAMI ORAZ ICH MAGAZYNOWANIE

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania:

Informacja ogólna:

Przed użyciem uzyskać specjalne instrukcje. Ryzyko powstawania wybuchowych mieszanek oparowo-powietrznych. Zapewnić przestrzeganie wszelkich stosownych przepisów dotyczących obiektów służących do obsługi i przechowywania produktów łatwopalnych. Zaleca się przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskier/otwartego ognia/gorących powierzchni – NIE PALIĆ. Stosować i przechowywać wyłącznie na zewnątrz lub w dobrze wentylowanym miejscu. Unikać kontaktu z produktem. Unikać

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.

Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

uwalniania do środowiska.

Zalecane i nieodpowiednie materiały do przechowywania:

Zalecane materiały do produkcji zbiorników lub ich wyłożyń to stal miękka, w tym nierdzewna. Nieodpowiednie materiały: niektóre materiały syntetyczne mogą nie nadawać się do produkcji pojemników i ich wyłożyń w zależności od specyfikacji i planowanego zastosowania materiału. Zgodność należy uzgodnić z producentem.

Wskazówki odnośnie pojemników:

Jeśli produkt dostarcza się w pojemnikach: Trzymać wyłącznie w oryginalnym opakowaniu lub w pojemniku odpowiednim dla tego rodzaju produktu. Trzymać pojemniki szczelnie zamknięte i odpowiednio oznaczone, z dala od promieni słonecznych. W przedziale fazy gazowej pojemników mogą gromadzić się opary łatwopalnych węglowodorów lekkich, które mogą powodować zagrożenie wybuchem. Otwierać powoli, aby kontrolować potencjalne uwalnianie ciśnienia. Puste pojemniki mogą zawierać palne pozostałości produktu. Pustych pojemników nie wolno spawać, zgrzewać, nawiercać, ciąć ani spalać, o ile nie zostały odpowiednio oczyszczone.

Środki higieny:

Zapewnić wdrożenie odpowiednich czynności porządkowych. Nie wolno dopuścić do gromadzenia się zanieczyszczonych materiałów w miejscu pracy ani trzymać ich w kieszeniach. Trzymać z dala od żywności i napojów. Podczas użytkowania produktu nie wolno spożywać pokarmów i napojów ani palić tytoniu. Po obsłudze substancji dokładnie umyć ręce. Po zakończeniu zmiany zdjąć zanieczyszczoną odzież.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności:

Postępowanie:

Zabezpieczyć przed ładunkami elektrostatycznymi. Uziemić/zabezpieczyć pojemnik i urządzenia odbiorcze. Zastosować urządzenia wentylacyjne. Stosować wyłącznie narzędzia nieiskrzące. Opary są cięższe od powietrza. Uwaga na gromadzenie się produktu w dołach, jamach i przestrzeniach zamkniętych. Stosować wyłącznie załadunek tankowców od spodniej strony statku zgodnie z przepisami europejskimi. Nie stosować sprężonego powietrza do napełniania, opróżniania i obsługi. Unikać kontaktu ze skórą i oczami. Unikać wdychania oparów. Nie połykać. Środki ochrony osobistej należy stosować zgodnie z wymogami. Przed zdjęciem przepłukać zanieczyszczoną odzież wodą, aby zapobiec przeskakiwaniu iskier pomiędzy ładunkami elektrostatycznymi.

Magazynowanie:

Plan składowiska, konstrukcja zbiornika oraz wyposażenie i procedury robocze muszą spełniać wymagania stosownych przepisów europejskich, krajowych i miejscowych. Instalacje do przechowywania substancji należy wyposażyć w odpowiednie obwałowanie na wypadek wycieków lub rozlania. Czyszczenie, przeglądy i konserwację wnętrza zbiorników zasobnikowych mogą wykonywać wyłącznie osoby odpowiednio wyposażone i wykwalifikowane, zgodnie z przepisami krajowymi, miejscowymi lub wewnątrzfirmowymi. Przed wejściem do zbiorników zasobnikowych i podejmowaniem jakichkolwiek działań w przestrzeniach zamkniętych sprawdzić zawartość tlenu w atmosferze i jej palność. Przechowywać z dala od utleniaczy. Przechowywać w temperaturze niższej od temperatury zapłonu.

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe:

Patrz „Scenariusze narażenia” – załącznik do karty charakterystyki.

Sekcja 8. KONTROLA NARAŻENIA/ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

8.1 Parametry dotyczące kontroli:

8.1.1 Wartości graniczne narażenia NDS (podstawa prawna – sekcja 15 poz. 15.1.7)

	NDS [mg/m ³]	NDSch [mg/m ³]	NDSP [mg/m ³]	Uwagi
Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) – jako suma iloczynów stężeń i współczynników rakotwórczości 9-ciu rakotwórczych WWA	0,002	-	-	-
Nafta	100	300	-	-
Siarkowodór	7	14	-	Badać w przypadku, gdy zachodzi podejrzanie zaistnienia wysokiego stężenia H ₂ S ¹⁾ .

¹⁾- Siarkowodór (H₂S) może gromadzić się w przedziale fazy gazowej zbiorników do przechowywania produktu i osiągać potencjalnie niebezpieczne stężenia.

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.
Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

8.1.2 Informacje nt. obecnie zalecanych procedur monitorowania:

Postępować zgodnie z przepisami w zakresie monitoringu czystości powietrza oraz np. według następujących polskich norm: PN-Z-04008-7:2002 „Zasady pobierania próbek powietrza w środowisku pracy i interpretacji wyników”; Nie dopuszczać do powstania stężeń składników preparatu w powietrzu przekraczających wartości normatywów higienicznych.

8.1.3 Wartości DNEL :

DNEL - długotrwałe narażenie (ogół społeczeństwa):
droga pokarmowa = 19 mg/kg/24h

8.2 Kontrola narażenia:

Dodatkowe informacje w „Scenariuszach narażenia” – załącznik do karty charakterystyki.

8.2.1 Stosowne techniczne środki kontroli:

Stosować wentylację ogólną pomieszczeń oraz wentylację miejscową wywiewną usuwającą pary z miejsc ich emisji. Wywiewniki wentylacji ogólnej powinny znajdować się w górnej części pomieszczenia oraz przy podłodze, a wentylacja miejscowa przy płaszczyźnie roboczej lub poniżej. Wentylacja miejscowa jest niezbędna w przypadku powstawania oparów.

- ochrona oczu lub twarzy
Okulary ochronne lub osłona twarzy, jeśli możliwe lub spodziewane jest zachłapanie oczu lub inne zetknięcie z nimi.
- ochrona skóry:
Rękawice robocze zapewniające skuteczne zabezpieczenie przed czynnikami chemicznymi, szczególnie węglowodorami aromatycznymi. Uwaga: rękawice wykonane z polioctanu winylu nie są wodoszczelne, dlatego nie nadają się do zastosowania w nagłych wypadkach. Kask roboczy. Antystatyczne, antypoślizgowe obuwie ochronne (długie lub krótkie) w razie konieczności termoodporne.
- ochrona dróg oddechowych
W zależności od ilości rozlanej substancji oraz szacowanego zakresu narażenia można zastosować półmaskę lub pełną maskę oddechową z połączonymi filtrami przeciwpyłowymi/filtrami oparów substancji organicznych albo autonomiczny aparat oddechowy.
Jeśli nie można w pełni ocenić sytuacji lub jeśli istnieje zagrożenie niedoborem tlenu, należy stosować wyłącznie autonomiczny aparat oddechowy.
- zagrożenia termiczne:
Rękawice powinny być termoodporne i izolowane termicznie, jeśli możliwe lub spodziewane jest zetknięcie się z gorącym produktem.

8.2.3 Kontrola narażenia środowiska: Scenariusze narażenia” – załącznik do karty charakterystyki.

Sekcja 9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE I CHEMICZNE

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych:

Wygląd:	Ciecz bezbarwna do jasnożółtej
Zapach:	Nieokreślony
Próg zapachu:	Brak danych
pH:	Nie dotyczy
Temperatura topnienia/krzepnięcia [°C]:	<-47
Początkowa temp. wrzenia i zakres temperatur wrzenia [°C]:	150, 150-290
Temperatura zapłonu [°C]:	> 38 (tygiel zamknięty)
Szybkość parowania:	Brak danych
Palność (ciała stałego, gazu):	Nie dotyczy
Górna/dolna granica palności lub górna/dolna granica wybuchowości [%]:	
Prężność par w 37,8°C [kPa]:	< 5
Gęstość par:	Brak danych
Gęstość względna w 15 °C [g/cm ³]:	0,775 – 0,840
Rozpuszczalność:	Substancja jest substancją UVCB. Standardowe metody rozpuszczalności w wodzie dedykowane są substancjom jednoskładnikowym.
Współczynnik podziału n-oktanol/woda (log Ko/w):	Substancja jest substancją UVCB. Standardowe metody rozpuszczalności w wodzie dedykowane są substancjom jednoskładnikowym.
Temperatura samozapłonu [°C]:	200
Temperatura rozkładu:	Brak danych

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.
Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów:

Gdy stosuje się produkt jako paliwo lub półprodukt substancja zużywana jest w całości, nie są generowane odpady. W przypadku pozostałych zastosowań, pozostałości tego produktu mogą być przedmiotem krajowych lub europejskich przepisów prawnych. Odzysk lub unieszkodliwianie produktu należy przeprowadzać zgodnie z zasadami i planami gospodarowania odpadami oraz wymaganiami ochrony środowiska tylko w miejscu wyznaczonym tj. w instalacjach lub urządzeniach spełniających określone wymagania.

Uwaga! Materiały typu szmaty, papier itp. nasączone produktem stanowią zagrożenie pożarowe. **Nie należy** zatem dopuszczać do gromadzenia tych materiałów, lecz bezpiecznie je zutylizować.

Postępować z odpadami zgodnie z przepisami prawnymi (podsekcja 15.1: poz. 15.1.8, 15.1.9, 15.1.10)

Sekcja 14. INFORMACJE DOTYCZĄCE TRANSPORTU

14.1 Numer UN (numer ONZ): 1863

14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN: PALIWO LOTNICZE DO SILNIKÓW TURBINOWYCH

14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie: 3/F1

14.4 Grupa pakowania: III

14.5 Zagrożenia dla środowiska: TAK

14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników: Postępować jak opisano w sekcji 7.

14.7 Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC: nie dotyczy

Sekcja 15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny:

15.1.1 Rozporządzenie (WE) NR 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów (Dz. Urz. UE seria L nr 396 z 30 grudnia 2006r. oraz sprostowanie Dz. Urz. UE seria L nr 136 z 29 maja 2007r. z późn. zm.)

15.1.2 Rozporządzenie Komisji (UE) nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosownych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)

15.1.3 Ustawa z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U.11.63.322 z późn. zm.)

15.1.4 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE seria L nr 353 z 31 grudnia 2008r. z późn. zm.)

15.1.5 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE seria L nr 312 z 22 listopada 2008r. z późn. zm.)

15.1.6 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm.)

15.1.7 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.2014.817 z późn. zm.)

15.1.8 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U.2014.1800 z późn. zm.)

15.1.9 Rozporządzenie (WE) Nr 1005/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (Dz. Urz. WE seria L nr 286 z 31 października 2009r. z późn. zm.)

15.1.10 Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. 06.136.964)

15.1.11 Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) (Dz. U. 09.27.162 z późn. zm.)

Karta Charakterystyki

zgodna z Rozporządzeniem (UE) nr 453/2010

GL/6/06

Data wydania: 27.01.2006r.
Aktualizacja: 01.06.2015r.

Wyd. nr 8

- 15.1.12 Ustawa z dnia 20 czerwca 1997r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 05.108.908 z późn. zm.)
15.1.13 Dyrektywa 2008/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 września 2008 r. w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych (Dz.U.UE.L.2008.260.13 z późn. zm.)
15.1.14 Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2011.227.1367 z późn. zm.)

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego: dokonano oceny bezpieczeństwa chemicznego substancji o o których mowa w sekcji 3.2.

Sekcja 16. INNE INFORMACJE

Zakres aktualizacji:

Zmieniono klasyfikację i oznakowanie w sekcji 2 oraz dostosowano kartę do załącznika II Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010. Niniejsze wydanie Karty Charakterystyki anuluje wszystkie poprzednie jej wydania.

Literatura:

- [1] Obowiązujące w Polsce przepisy dotyczące substancji i mieszanin chemicznych.
[2] Warunki techniczne.
[3] Raport Bezpieczeństwa Chemicznego.
[4] Carrillo J.-C., Djemel N., Hedelin A., Hovius H., Moore N., Report no. 11/10: Hazard classification and labelling of petroleum substances in European Economic Area – 2010; CONCAWE – December 2010.

Wyjaśnienie skrótów:

Asp. Tox. 1 - Zagrożenie spowodowane aspiracją kategoria 1; H304 - Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią; Flam. Liquid 3 – Substancja ciekła łatwopalna kategorii 3; H226 - Łatwopalna ciecz i pary; Skin Irrit. 2 – Drażniący na skórę kategorii 2; H315 - Działa drażniąco na skórę; STOT Single Exp. 3 - Działa toksycznie na narządy docelowe kategoria 3; H336 - Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy; Aquatic Chronic 2 - Stwarza zagrożenie dla środowiska wodnego kategorii 2; H411 - Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki; CLP - Rozporządzenie (WE) Nr 1272/2008; DNEL (*Derived No Effect Level*) - pochodny poziom niepowodujący zmian; PBT – (*Persistent Bioaccumulable Toxic*) - trwale, zdolne do bioakumulacji i toksyczne; UVCB – (*Unknown or Variable composition*) – substancje o nieznannej i zmiennej strukturze; vPvB (*very Persistent very Bioaccumulable*) – bardzo trwale z bardzo dużą zdolnością do bioakumulacji

OŚWIADCZENIE

Informacje przedstawione w niniejszej Karcie Charakterystyki zawierają stan naszej wiedzy na dzień wydania Karty. Zwracamy uwagę Dalszym Użytkownikom i Dystrybutorom, że nie ponosimy odpowiedzialności za niewłaściwe stosowanie naszego produktu w sposób inny niż przez nas zalecany. Środki ostrożności odnośnie zdrowia i bezpieczeństwa oraz porady w sprawach ochrony środowiska zapisane w tej Karcie nie muszą być odpowiednie dla wszystkich indywidualnych osób czy sytuacji. Obowiązkiem Stosującego jest dokonanie oceny oraz stosowanie opisanego produktu w sposób bezpieczny i zgodnie z całym obowiązującym prawem i przepisami. Przepisy wymienione w Karcie w żaden sposób nie zwalniają Użytkownika z przepisów dotyczących jego działalności.

Niniejszy dokument opracowano w Grupie LOTOS S.A.

KARTĘ CHARAKTERYSTYKI NALEŻY BEZZWŁOCZNIE PRZEKAZAĆ W DÓŁ ŁAŃCUCHA DOSTAW